

Varhaiskasvatuksen laatu arjessa – *Varhaiskasvatussuunnitelmien kieleen liittyvien sisältöjen ja elementtien toteutuminen päiväkotien ja perhepäivähoidon arjessa*

Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (Karvi)
Varhaiskasvatuksen laatu arjessa 2019

Anu Liljeström, ylitarkastaja ISAVI
Kuopio 22.1.2020

Virpi Mattila (pj.) varhaiskasvatusjohtaja, Espoon kaupunki

Marja-Kristiina Lerkkanen professori, Jyväskylän yliopisto

Jyri Ulvinen opetustoimen ylitarkastaja, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Lillemor Gammelgård varhaiskasvatusjohtaja, Vasa stad

Maiju Paananen tutkijatohtori, Tampereen yliopisto

Mervi Eskelinen ylitarkastaja, Valvira (arviointiin alkaessa päiväkodin johtaja, HKI kaupunki)

Laura Repo arviointineuvos, Karvi

Jukka Marjanen erityisasiantuntija, Karvi

Anne Kivistö arviointisuunnittelija, Karvi (31.7.2019 saakka)

Sini Leikkola arviointisuunnittelija, Karvi (1.8.2019 alkaen)

Laadullisen aineiston analysoinnissa mukana

Hanna Hjelt yliopisto-opettaja, Tampereen yliopisto

Vasun perusteiden toimeenpanon kaksiosainen arviointi

1. Vasun perusteiden käyttöönotto ja sisällöt 2017-2018

- Julkaistiin 25.10.2018.
- Raportti löytyy osoitteesta www.karvi.fi/varhaiskasvatus

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

2. Vasu perusteiden toteutuminen 2018-2019

- Miten vasun perusteiden asettamat sisällölliset tavoitteet toteutuvat päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa?
- Mitkä tekijät edistävät tai estävät vasun perusteiden toteutumista päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa

Raportti löytyy osoitteesta https://karvi.fi/app/uploads/2019/09/KARVI_1519.pdf

Kuvio 28. Päiväkotien henkilöstön arviot siitä, kuinka usein ryhmässä on toteutettu kielellisesti rikasta toimintaa (%), s. 95-99

Ryhmässämme on käytetty kieltä mahdollisimman rikkaalla ja monipuolisella tavalla (n = 1642)

Ryhmässämme toimintaa on sanoitettu kielellisesti jatkuvasti ja tietoisesti (n = 1642)

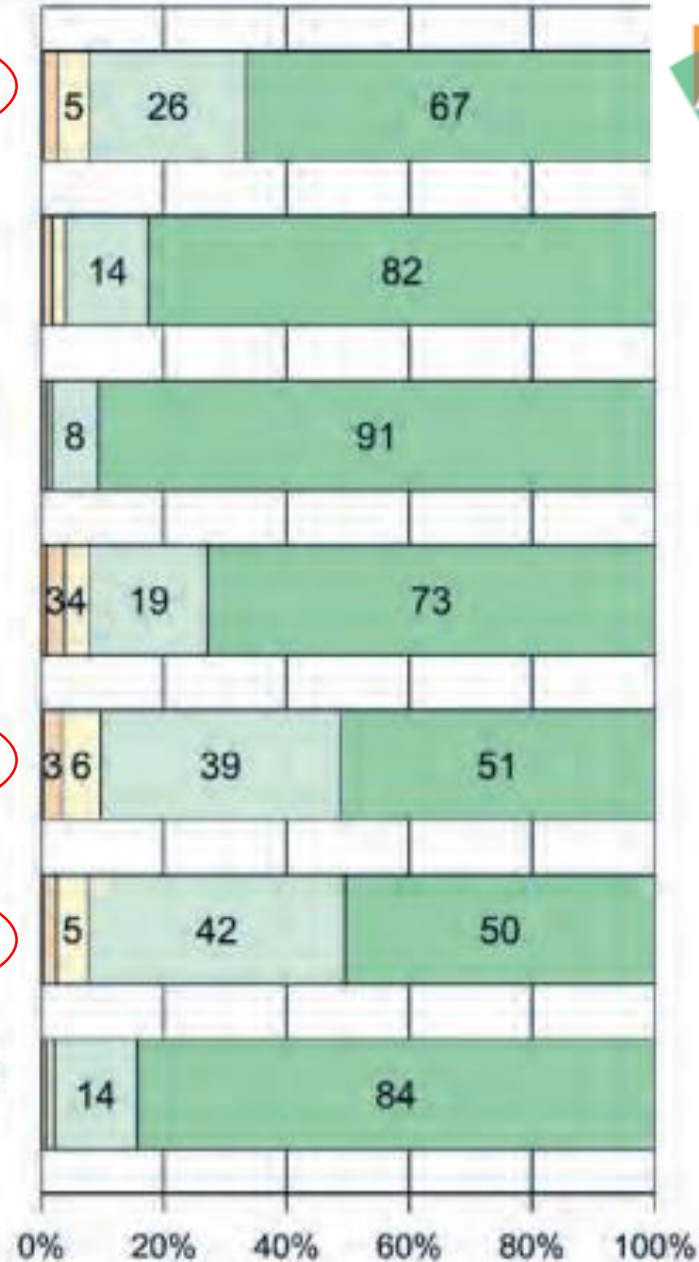
Ryhmämme lapsia on innostettu osallistumaan päivittäiseen kielelliseen vuorovaikutukseen (n = 1642)

Lapsilla on vapaasti käytössä kielellistä ajattelua vahvistavaa materiaalia (n = 1642)

Ryhmämme lapsille on luettu pedagogisesti valittuja, rikasta kieltä sisältäviä kirjoja ja tekstejä (n = 1642)

Ryhmässämme lorutellaan, riimitellään sekä leikitään äänneillä, tavuilla, sanoilla ja kielellä (n = 1642)

Keskustelemme kaikkien lasten kanssa vastavuoroisia keskusteluja (n = 1642)

■ Ei koskaan ■ Yksittäisiä kertoja ■ Kuukausittain ■ Viikoittain ■ Päivittäin

Kuvio 45.

Perhepäivähoitajien arviot siitä, kuinka usein ryhmässä on toteutettu kielellisesti rikasta toimintaa (%) s. 148-149

Ryhmässäsi on käytetty kieltä mahdollisimman rikkaalla ja monipuolisella tavalla (n = 911)

Sanoitat toimintaa kielellisesti jatkuvasti ja tietoisesti (n = 911)

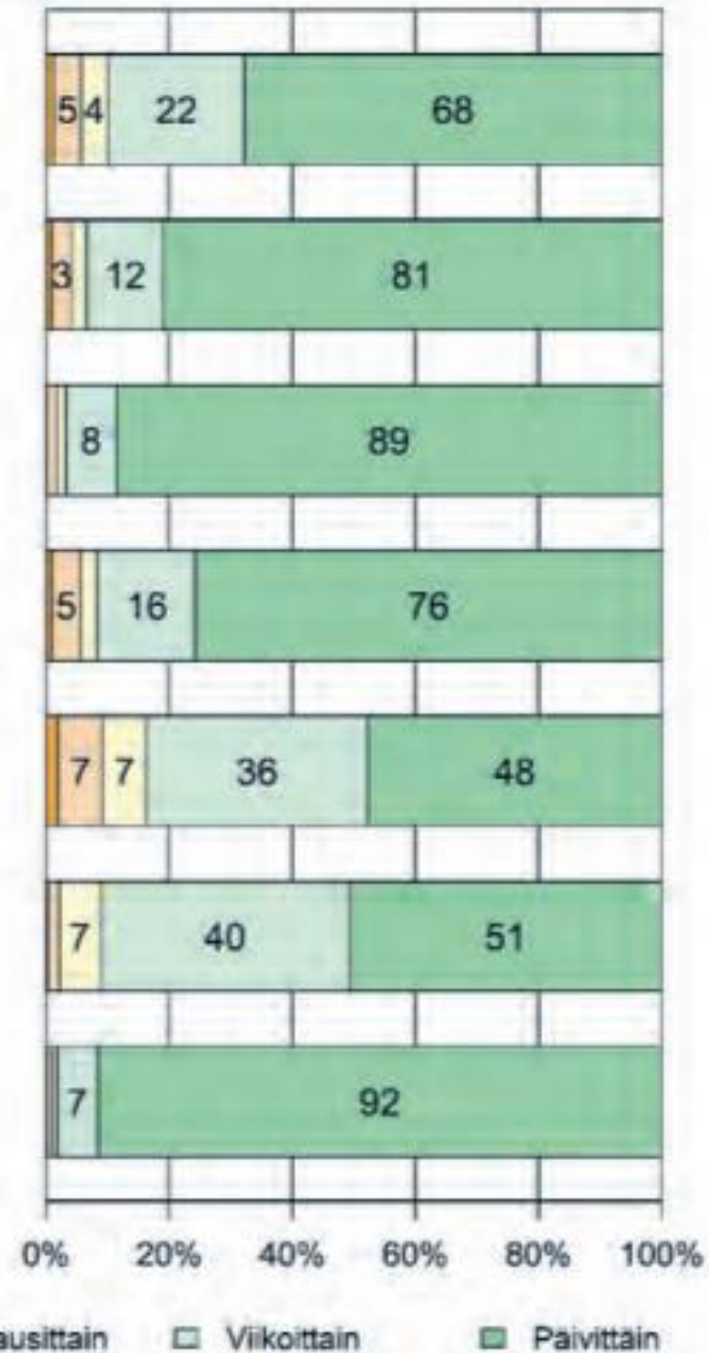
Olet innostanut ryhmäsi lapsia osallistumaan päivittäiseen kielelliseen vuorovaikutukseen (n = 911)

Lapsilla on vapaasti käytössä kielellistä ajattelua vahvistavaa materiaalia (n = 911)

Olet lukenut pedagogisesti valittuja, rikasta kieltä sisältäviä kirjoja ja tekstejä (n = 911)

Ryhmässäsi lorutellaan, riimitellään sekä leikitään äänneillä, tavuilla, sanoilla ja kielellä (n = 911)

Keskustelet kaikkien lasten kanssa vastavuoroisia keskusteluja (n = 911)

■ Ei koskaan ■ Yksittäisiä kertoja ■ Kuukausittain ■ Viikoittain ■ Päivittäin

TAULUKKO 4. Esteet kielellisesti rikkaan toiminnan toteutumiseksi päiväkodeissa (f, %).

Esteet kielellisesti rikkaan toiminnan toteutumiseksi	Mainintoja	%
Suomi toisena kielenä	106	13
Kielen kehitys ja kielen kehityksen haasteet	104	12,8
Lapsiryhmään liittyvät tekijät kuten lasten tuen tarpeet, persoonallisuuden piirteet ja kiinnostuksen kohteet	97	11,9
Ei hankaloittavia asioita/ ei osaa sanoa	94	11,5
Henkilöstön riittävyys, poissaolot, työaikajärjestelyt	88	10,8
Kiire ja arjen rakenteet	86	10,6
Lasten vaihtelevat läsnäoloajat, vuoroahoito	76	9,3
Ryhmäkoko	59	7,2
Lasten ikä	49	6
Henkilöstön osaaminen ja asenteet	35	4,3
Materiaalien ja tilojen puute/ epäsopivuus	20	2,5
Mainintojen lukumäärä yhteensä	814	100

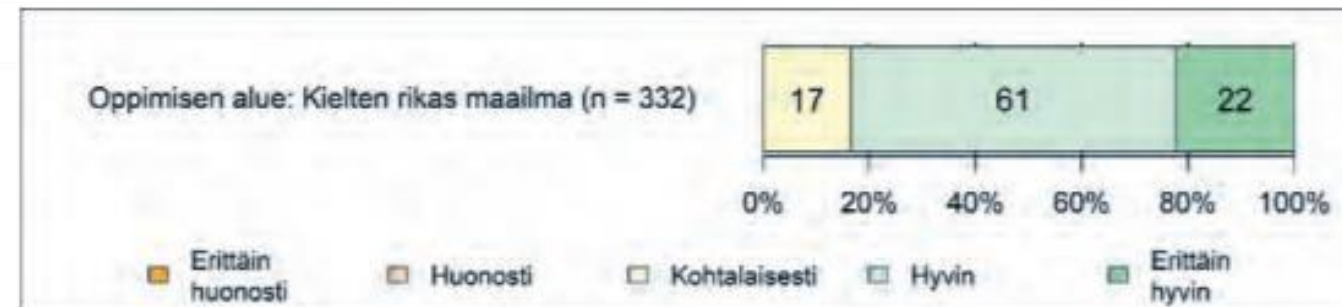

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Perhepäivähoitajilta kysyttiin avokysymyksellä, mitkä asiat hankaloittavat sitä, että kaikki lapset voisivat osallistua väittämien mukaisiin toimintoihin (195 vastausta). Esteitä olivat:

- lapsiin liittyvät syyt kuten, lasten ikä, läsnäoloajat, kielen kehityksen vaiheet tai haasteet, tuen tarpeet, vuorovaikutustaidot ja kiinnostuksen kohteet
- yksin työskentely ja omaan osaamiseen liittyvät syyt
- materiaalien ja kirjojen puute sekä tilojen puute

s. 95-99, 148-149

KUVIO 29. Päiväkotien johtajien arviot kielten rikkaan maailman toteutumisesta päiväkodeissa (%).

Yhteenveto oppimisen alueen Kielten rikas maailma tuloksista s. 99

- Valtaosassa ryhmistä kieltä käytetään monipuolisella ja rikkaalla tavalla päivittäin. Niin ikään lapsia innostetaan osallistumaan kielelliseen vuorovaikutukseen päivittäin.
- Kuitenkin vain puolet vastaajista raportoi, että lapsille luetaan pedagogisesti valittuja kirjoja tai lasten kanssa riimitellään, lorutellaan tai kielellä leikitellään päivittäin.
- Henkilöstö tarvitsi tukea kielellisesti rikkaan ympäristön luomiseen alle 3-vuotiaille lapsille sekä kaikille lapsille kielellisesti rikkaan ympäristön ja suomi toisena kieleenä -taitojen vahvistamisen yhteensovittamiseen. Lisäksi tukea tarvittiin kielellisen kehityksen tukemiseen silloin, jos lapsen kielellinen kehitys ei etene odotetusti.

Osassa päiväkodeista kielellinen ympäristö ei sisällä riittävästi rikasta vuorovaikutusta, kuten kielellistä leikkittelyä, loruttelua ja kirjojen lukemista. Vain puolet henkilöstöstä raportoi, että ryhmässä lorutellaan, riimitellään sekä leikitään äänneillä ja tavuilla päivittäin. Lisäksi vain puolet vastaajista kertoi, että ryhmässä luetaan kirjoja päivittäin. Rikkaan kielellisen ympäristön, laadukkaista saduista koostuvien lukuhetkien, riimittelyn ja loruttelun tulisi olla keskeinen osa jokaisen lapsen varhaiskasvatuspäivää. Rikkaat kielelliset vuorovaikutustilanteet lasten ja aikuisten välillä voivat parhaimmillaan tukea lasten laaja-alaista osaamista edistämällä samanaikaisesti lasten ajattelutaitoja, vuorovaikutustaitoja sekä osallisuuden kokemuksia. Tutkimusten mukaan korkealaatuinen kielellinen ympäristö myötävaikuttaa kognitiiviseen kehitykseen ja akateemisten taitojen oppimiseen⁴⁷ sekä tukee käsitteenmuodostusta ja ajattelua⁴⁸.

8.3. Kehittämissuositukset s. 164-166

- 1. (*Myös*) Alle kolmivuotiaiden lasten parissa on toteutettava laadukasta varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista toimintaa
- 3. Kirjallisuuden ja ääneen lukemisen tulee olla osa kaikkien lasten jokaista varhaiskasvatuspäivää. Rikkaan kielellisen ympäristön (ääneen lukeminen, loruttelu, riimitely sekä sanoilla, kirjaimilla, äänneillä ja kielellä leikkiminen) merkitys lapsen ajattelutaitojen, oppimisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymiselle tunnetaan laajasti. Tästä huolimatta vain puolet päiväkotien henkilökunnasta raportoi lukevansa lapsille rikasta kieltä sisältäviä kirjoja ja tekstejä sekä leikittelevänsä kielellä päivittäin. Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja päiväkotien johtajien tulee kiinnittää jatkossa aiempaa enemmän huomiota rikkaan kielellisen ympäristön päivittäiseen tarjoamiseen ja kokemusten järjestämiseen kaikille lapsille.

Kehittämissuosituksat jatkuu...

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

4. Vielä vakiintumassa olevien varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisältöjen ja menetelmien toteutumista tulee vahvistaa.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on sellaisia teemoja, mitä aiemmissa suosituksina kirjatuissa suunnitelmissa ei ole ollut. Näitä ovat muun muassa monilukutaitoa vahvistava toiminta, Esimerkiksi monilukutaitoa vahvistavaa toimintaa ei kaikkialla tarjota lainkaan.

6. Varhaiskasvatuksen järjestäjien tulee kehittää varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisen arviointia ja seuranta yhdessä henkilöstön kanssa.

7. Päiväkotien johtajien tulee ohjata ja tukea henkilöstöä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiseen työtapaan monipuolisesti.

9. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tulee konkretisoida varhaiskasvatussuunnitelman perusteet selkeästi.

10. Varhaiskasvatuksen resurssit tulee turvata aiempaa vahvemmin

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kiitos!

Raportti löytyy osoitteesta

https://karvi.fi/app/uploads/2019/09/KARVI_1519.pdf

Lisätietoja:

laura.repo@karvi.fi
maiju.paananen@tuni.fi
virpi.mattila@espoo.fi